

Trecerea la prostocrație

Autor: Andrei Marga

Sursa: <http://www.andreimarga.eu>

Data: 02.05.2020

Tot felul de nepregătiți lovesc în România actuală oameni de valoare. Un suplinitor dădea „lecții de drept” lui Tudorel Toader, un trepăduș îl voia plecat pe Raed Arafat, un subinginer fără slujbă îl elimină pe profesorul Streinu-Cercel, alt trepăduș dă șah unui șef de promoție, fost ministru la agricultură, cu prețul distrugerii ei. Lista este lungă. Se umplu ecranele cu „linia partidului și statului”, de parcă au renăscut Bobu și Postelnicu.

Aproape cotidian se prezintă „succesele” în campania Covit 19, când sunt evidente trei fapte. Primul este acela că, nefiind sugativă turistică și nici centru economic, România putea fi mai ferită de pandemie, măcar precum țări vecine, dar a fost infectată mai larg ca urmare a obsesiilor „președintelui”. Acesta a trecut peste nevoia examinării medicale a diasporei la întoarcere, din socoteli meschine. Mai târziu, i-a cerut să nu mai vină, dar infectarea, cum se vede bine la Suceava și în alte locuri ce pot exploda oricând, era împlinită. Al doilea fapt – insul a tergiversat testarea populației, care ar fi arătat proporțiile dezastrului. Al treilea, același compara efectivul de infectați din România cu țări cu populații mari (Germania, Franța, Italia), în loc să observe că România este la urma Europei la testarea populației.

Că cineva spune prostii, ține de cât îl duce capul, dar că îi ia de fraieri pe alții este chestiunea fiecăruia cât acceptă. Cum ziariștii au observat, insul promite că nu se va ieși din localitate nici după 15 mai a.c., dar el face naveta pe Valea Oltului, ignorând ceea ce semnează! Frizeriile fiind închise sub semnătura sa,

el răspunde senin jurnaliștilor că s-a tuns acasă. Cu și fără probe, românii trec uneori drept mincinoși. Acum se vede bine de unde începe molima.

Din 2014 încoace, singura obsesie, într-o Românie pe care a umplut-o din nou de abuzuri și securism, sunt „alegerile” care să dea neapărat „guvernul meu”. I s-au dat – prin încălcarea oricărei legitimități constituționale – „guvernele lui” în 2016 și în 2019! Pesemne că poți să-i dai guverne pe viață, că tot nu iese nimic. Din ce să iasă?

Poate să nu-ți placă un partid sau altul, dar atacarea suburbană a psd-ului, mai nou, și a udmr-ului, când tu nu ai fost în stare să faci ceva, trădează înțelegerea primitivă a politicii. Și incompetență și impostură!

Se poate vedea pe documente că până și cel care a creat în anii treizeci tactica lovirii fără scrupule a rivalului, Carl Schmitt, și cel care a inspirat-o, Hans Frank, sau aplicat-o, Hjalmar Schacht, au regretat-o ulterior. Nici chiar în politică ura nu poate înlocui priceperea. Cine o practică, în cazul de față „diletantul (*der Dilettant*)”, cum titra exact presa germană, creează, însă, trebuie să o spunem, handicapuri unei țări care are nevoie de democrație, de cultură și de schimbări ca de aer!

În orice caz, o mai rudimentară înțelegere a politicii pe aceste meleaguri și cu efecte întinse nu a fost de la stalinism încoace! Și nici atâtea încălcări ale legii fundamentale, oricare a fost aceasta! Aproape tot ce face „președintele” nu este constituțional! Mai nimic nu este în regulă! Nu întâmplător, „Liberation” a semnalat deunăzi confuzia în chestiuni simple, după ce din anturaj se semnala că nu se înțelege *Constituția*, iar la „referendum” nu a putut explica ce a întrebat.

Consecințele acestei situații sunt dezastruoase. Nu există ceva pe care „președintele” să fi pus mâna și să nu se fi stricat. Nu se mai fac alegeri câtuși de puțin respectabile (adică fără Securitate și fără penibilități!), statul este mai securist (înfiltrând până și partidele) ca oricând, economia se pune pe butuci (nu doar prin pandemie!), finanțele eșuează în recorduri de îndatorare, asistența socială se destramă, oamenii sunt împinși la soluții disperate, relațiile externe s-au redus la excursii. Promovarea celor mai slabi („*der Untersten*”, cum spunea Thomas Mann) este fără precedent în istoria României. La ilegalități și la corupție (cum semnala și „*Washington Post*”) se stă tot mai bine! În plus, tocmai reprezentanții elevilor trebuie să corecteze ineptiile decise pentru educație. România nu mai are nici o discuție publică a propriei situații, iar de dezbateri fuge chiar „șeful”. Orice țară din jur vine cu o propunere, cu proiecția unor valori – România stă!

Neisprăviții nu au răspunsuri la probleme, dar scot etichete. Cetățenii calificați, care spun lucrurilor pe nume, sunt ba „penali”, ba „securiști”, ba „informatori”, ba „neromâni și vânduți”, ba ar ține de „guvernări proaste”, ba „vând Ardealul”. Mai durează încă aruncarea vinei pe „niște”. De la „niște evrei” s-a trecut la „niște psd-iști”, mai nou la „niște zilieri”, în ultimele zile la „niște străini”! Se debitează prostii, ca și cum se poate trăi din atacarea competenței și a civismului!

Unde este meritocrație, pluralismul este viu, spiritul pulsează, bogăția este prezentă. Unde nu este, vedem ceea ce avem în față – nedreptăți fără sfârșit, pervertirea a orice și, mai nou, vânzarea de oameni. După vânzarea sașilor, a venit vânzarea de copii și de tinere, acum este vânzarea pentru munci ocolite de alții.

Am căutat mereu antonimul meritocrației. M-au stârnit, recunosc, trei fapte. M-a stârnit anticiparea făcută de Habermas, în Parlamentul Spaniei, în 1984, că Europa va fi confruntată cu o criză de lideri.

Apoi analiza din Franța, care a dovedit declinul pregătirii celor care ajung în fruntea statului. M-a stârnit un ziarist autohton, care a arătat că în ultimii ani notele de 6-7 lovesc în România notele de 9-10.

Căutând antonimul, m-am mulțumit o vreme cu propunerea „mediocrației”. Nietzsche (*Așa grăit-a Zarathustra*, partea III) a vorbit aspru de „mediocritate (*Mittelmässigkeit*)”, care face ca unii să-și ia „lașitatea” drept „virtute”, încât devin „cele mai bune animale de casă pentru alții”.

Mai nou, „mediocrația” a fost echivalată cu partea slab calificată, dar descurcăreață a societății, care s-a strecurat la decizii. Astăzi, mediocrația nu mai este compusă, precum în revoluțiile socialiste ale anilor cincizeci, din „intelectuali autodidacți și buticari complexați, care se încearcă laborios în cunoștințele și artele rezervate altădată elitei” (Alain Deneault, *La mediocratie*, Lux, Quebec, 2015, p. 27). Între timp, ea cuprinde nu „devotați” ai cauzelor, cât inși care fac „ceea ce se cere”. Ea generalizează „prostia funcțională”.

Proliferează, ne spun analizele, mediocrul care zice că nu pactizează cu ce este în jur, dar, lipsit de idei, face pe revoltatul pe la colțuri. Îl acompaniază mediocrul care ia notă de propagandă, dar, îngrozit de ce vede în realitate, se refugiază în narcotice. Vine apoi „mediocrul zelos”, care luptă pentru favorurile autorităților, convingerile fiindu-i indiferente. Nu lipsește mediocrul conștient de degradare, dar care se gândește că are de plătit rate, de aranjat rude și-și aplaudă șefii. Următorul este „mediocrul care justifică ce fac șefii” și jubilează când aceștia îi aruncă din mers un favor.

Oricine mai poate adăuga ceva la aceste tipuri, căci mediocritatea s-a diversificat. Se poate adăuga, de pildă, mediocrul secătură – absolvent de valoare îndoielnică, mărginit, dar care s-a „aranjat” și se ploconește în stânga și în dreapta.

Altceva mi se pare, însă, esențial. Anume, există ceva mai grav decât mediocrația. Este vorba de prostocrație, care constituie veritabilul antonim al meritocrației.

Mediocrația se formează în jurul „respectului” legilor, în care, se știe, formalismul contează. Aici, reușita ajunge să fie socotită merit, căci nu contează valoarea. Prostocrația este, în schimb, acțiunea reușită a nepregătiților de a acapara decizia în societate și, mai ales, de a impune prostii cu mijloacele statului.

Cine este, însă, autorul prostiilor? Clasicul în temă, Carlo M. Cippola (*Allegro ma non troppo*, 1988, text reluat în *Whole Earth Review*, 2013), ne-a dat un criteriu: „prostul este o persoană care cauzează pierderi altei persoane sau unui grup de persoane, în vreme ce el însuși nu derivă câștig și nici măcar nu-și poate compensa pierderile”. Se pot indica, însă – în România actuală în mod sigur – proști care cauzează pierderi altora, în timp ce ei nu pierd decât ceea ce-i lasă reci, cum ar fi onoarea. Este plin de cei care au făcut pagube celorlalți, dar și-au însușit case, fabrici, comenzi de la stat, posturi bugetate, rezerve din bănci! De aceea, în opinia mea, prost este cel care luptă cu orice mijloc să intre în funcții publice, dar, fiind depășit, cauzează pierderi celorlalți.

Nu avem măsurători indiscutabile ale inteligenței. Ar fi de văzut, poate, care sunt notele școlarității și facultății celui care vrea să dicteze soarta altora. Oricum, în tradiția în care trăim, „nepriceperea”, „incapacitatea”, „incultura”, „lipsa de judecată adecvată”, „lipsa de bun simț” și „insensibilitatea” sunt indicii ale prostiei.

Azi știm că prostia își are legile ei. Carlo M. Cippola a găsit deja cinci.

Prima lege a prostiei este aceea că “totdeauna și în mod inevitabil fiecare subestimează efectivul de proști aflați în circulație”. Nu face nimeni excepție!

Potrivit celei de a doua legi, „probabilitatea ca cineva să fie prost este independentă de orice altă caracteristică a persoanei respective”. Prostia nu are de a face cu clasa socială, cu naționalitatea, cu studiile, cu sexul. Nici cu politica. Sunt destui proști care se dau liberali sau aristocrați.

A treia lege spune că există o „putere a prostiei”. Adică, „persoanele esențialmente proaste sunt periculoase și dăunătoare.... Cum spunea Schiller, <contra prostiei chiar bunul Dumnezeu luptă zadarnic>”. Iar exemplele abundă.

A patra lege este aceea că „oamenii care nu sunt proști subestimează totdeauna puterea de a dăuna a indivizilor proști”. Într-adevăr, cel care nu este prost este tolerant, prostul dă cu barda – pentru el pe lume este una, oablă!

Potrivit celei de a cincea legi, „un prost este cel mai periculos tip de persoană”. El nu este propriu doar societăților în declin, ci și celor în urcare. Doar că, în societățile cu slabă exigență, se petrec două fenomene: „ceilalți membri ai societății permit proștilor să preia conducerea, iar compoziția tipurilor umane lasă să crească ponderea proștilor”.

Oricine poate examina aceste legi. Este clar că mediocrul poate avea diplome, dar în urma lui sunt compromisuri. Prostul are și el diplome, iar dacă nu le are, le procură, fie și la schimb. El face excursii, „participă”. „M-ați votat, deci eu decid!”, spune prostul, chiar și atunci când în urma lui sunt doar ocazii ratate sau daune.

Dar, să coborâm de la distincții, pe pământul realității. Cum se vede prea bine, România actuală se afundă în mediocrație și, mai ales, în prostocrație. În multe locuri din lume sunt erori și exagerări, poate gafe, dar mai puțină prostie. Poate și pentru că funcționează pluralismul și controlul cetățenesc. În România actuală, avem ziua și prostia.

Prostia are atâtea fețe câte sunt direcțiile din care vine. Nu ai cum să nu le vezi, oricât de moderat sau generos vrei să fii.

Prima este nepriceperea. Ce poți spune când în *Constituție* se prevede „stat de drept democratic”, iar cineva o ține una și bună cu „stat de drept”, care, se știe, poate fi oricum? Când Uniunea Europeană este în schimbare, dar îi atacă pe cei care cunosc situația, ca „antieuropeni”? Când în campania covid-19 rezultatele încep să fie întrecute de pagubele deciziilor eronate?

A doua față este incapacitatea de a articula o idee. Ce poți spune când cineva vrea să facă politică, dar nu înțelege că politica presupune să te dedici celorlalți? Când promite – „proiect de țară”, „proiect de educație”, „guvernare bună” – dar toate vor fi doar dacă le vor face alții? Când nu a propus ceva și nu pricepe că incităriile nu duc la liman?

A treia față este incultura. A fost, de pildă, Centenarul țării și al unor instituții. Nimic nu era mai obligativ decât să aduci în discuție „democrația curată”, la care s-a aspirat cu ardoare acum un secol și care ar fi fost salutată de oricare cetățean matur. Ce poți spune când Centenarul s-a transformat în șuete cu papion și tinichele și atacarea de concetățeni, în loc să fie, ca în orice altă țară, ocazia unei relansări?

A patra față este vizibila lipsă de judecată adecvată. Ce poți spune văzând aruncatul paltonului peste capotă? Ce-ți spun dispariția în locuri exotice, ignorarea obligațiilor, exasperarea partenerilor cu lipsa de opinie, semnarea de documente oneroase, revendicarea de merite inexistente, ducerea ieftină de nas a populației cu ce nu au făcut rivalii? Când Papa vine la București și pledează pentru frățietate, dar, cum pleacă avionul, se trimit milițienii la porți?

A cincea față este lipsa de bun simț. Ce poți spune când se vede bine că justiția nu merge, iar cineva o ține una și bună cu independența justiției, pe care nimeni nu o respinge? Când vrea voturile unei diaspore rău informate, dar nu este în stare să facă ceva pentru ea? Când declară stare antipandemică și scoate armata prostește pe străzi, dar rătăcește revenirea la normal?

A șasea față este insensibilitatea. Ce poți spune când se crede justiție ar fi cea care este dată de „protocoalele” lui Lazăr și Kovesi? Când la vânzarea de tinere s-a reacționat cu întoarcerea spatelui? Când se trimit sute de mii de necăjiți la muncă în alte țări, în vreme ce în propria țară nelucrarea este la cote record?

Foarte mulți concetățeni spun că „este vorba de niște proști ajunși să decidă și asta este!” Numai că au fost în istorie proști care nu au împiedicat dezvoltarea. De aceea, nu aș înlătura explicația că este vorba și de un efort de sustragere durabilă de la justiție – de la justiția justă. Cum s-a spus în pătrunzătoarea presă germană, ar fi fost cazul ca „președintele” să ceară să se examineze faptele de care l-au legat cei cărora le-a cerut votul din România: averea obținută, contiguitatea cu comerțul cu oameni, lipsa de reacție la devalizări de păduri, scindarea societății în interes personal, încălcarea repetată a *Constituției*, etc.. Iar, acum, se adaugă abuzurile ce au favorizat extinderea covit-19.

Desigur, ce face un ins ține de capul lui. Sistemul poate fi, în principiu, altul. Numai că, în România actuală, s-a intrat într-un cerc vicios: inși incapabili se agită și „aleg” un ins depășit de funcție, care, la rândul său, abuzează de *Constituție* și de instituții și dă funcții neisprăviților, care trompetează cât de „bun guvern” sunt, în vreme ce țara nu a realizat cu ei decât pierderi! Din nefericire, la această oră, aici prostocrația a ajuns sistem.

În joc este oricum mai mult decât „diletantul”, „confuzionarul” și „necivilizatul”, semnalati de presa internațională. Iar la orizont se anunță costuri enorme, pe care le vor plăti nu alții decât cetățenii României.